

- (-)

เครือข่ายหมอดินอาสา ตำบลราพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี (泰国)

หมอดินอาสา

描

เครือข่ายหมอดินอาสาตำบลราพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี น้อมนำแนวพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรในที่ดินของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถพึ่งพาตนเองได้

(1) อะไรคือลักษณะที่สำคัญหรือคุณลักษณะที่เห็นเด่นชัดของแนวทางหมอดินอาสา คือ เกษตรกรที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำประสานงานด้านการพัฒนาที่ดิน การจัดการปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้ที่ดินให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริการตรวจวิเคราะห์ดิน เกษตรกรรวมทั้งร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ กับเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน ปัจจุบันประเทศไทยมีเครือข่ายหมอดินอาสาประมาณ 80,000 กว่าราย ในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ครอบคลุมทั่วประเทศ

เครือข่ายหมอดินอาสา เป็นเครือข่ายของ เกษตรกรที่ทำหน้าที่หมอดินอาสา มีการทำงานร่วมกันแบบเครือข่ายเพื่อสนับสนุนบทบาทภารกิจของหมอดินและกรมพัฒนาที่ดินให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

(2) อะไรคือเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแนวทาง

เครือข่ายหมอดินอาสา ตั้งขึ้นเพื่อให้หมอดินอาสาและกรมพัฒนาที่ดินร่วมบูรณาการการทำงาน ตามบทบาทภารกิจ มีการเชื่อมโยงการทำงาน สนับสนุน และช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน

(3) วิธีการใดที่ถูกเอามาใช้

เครือข่ายหมอดินอาสา เป็นการสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่ทำหน้าที่หมอดินอาสาที่มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันโดยการจัดให้มีโครงสร้างของเครือข่ายครอบคลุมทั้งประเทศตามลำดับชั้นของพื้นที่ กล่าวคือ เครือข่ายในระดับ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด

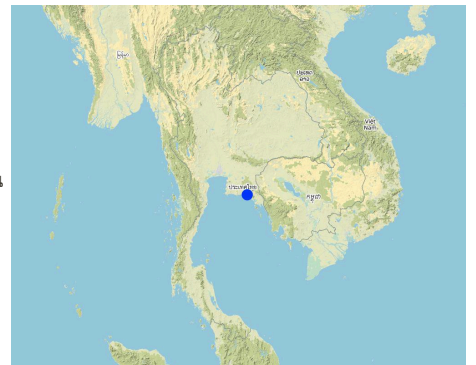
(4) ขั้นตอนของการเอาไปปฏิบัติใช้มีอันไหนบ้าง

การดำเนินงานของเครือข่ายหมอดินอาสา มีขั้นตอนดังนี้

1. กรมพัฒนาที่ดินได้คัดเลือกและแต่งตั้งเกษตรกรให้ทำหน้าที่หมอดินอาสา จำนวน 80,000 กว่าราย ในระดับหมู่บ้านครอบคลุมทั่วประเทศ
2. กรมพัฒนาที่ดินและกรมเกษตรที่ทำการหมอดินอาสาในระดับหมู่บ้านคัดเลือกผู้แทนหมอดินอาสาในระดับ หมู่บ้านให้ทำหน้าที่เป็นประธานหมอดินอาสาในระดับตำบลและประธานระดับ ตำบลจะพิจารณาคัดเลือกให้ทำหน้าที่ประธานระดับอำเภอและจังหวัด เป็นลำดับชั้น
3. ประธานหมอดินอาสาในระดับต่างๆ จะทำงานร่วมกันแบบเครือข่าย
4. จัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเครือข่ายหมอดินอาสาในแต่ละลำดับของเครือข่าย
5. เครือข่ายหมอดินอาสาแต่ละลำดับชั้น จะทำหน้าที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ไปสู่สมาชิก
6. เครือข่ายหมอดินอาสา จะทำหน้าที่ส่งเสริมและให้การสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของหมอดินอาสาไปสู่ชุมชนเป้าหมาย
7. กรมพัฒนาที่ดินจัดอบรมให้ความรู้แก่เครือข่ายหมอดินอาสา
8. กรมพัฒนาที่ดิน นิเทศ ติดตามประเมินผล พร้อมให้คำแนะนำและรายงานผล

(5) ผู้มีส่วนได้เสียมีผู้ใดที่เกี่ยวข้องและบทบาทของบุคคลเหล่านั้นมีอะไรบ้าง
ผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของเครือข่ายหมอดินอาสา

地

地点: 47 หมู่ 3 ตำบลราพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี, จันทบุรี, 泰国

选定地点的地理参考

- 101.91912, 12.64957

启动日期: 2007

终止年份: 不

方法的类型

- ☐ 传统 / 本土
- ☐ 最新 / 本地创新
- ☒ 基于 / 方案

- 1) หมอดินอาสาในตำบลลำพัน เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่
- 2) เกษตรกร นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาคีที่สนใจเข้ามาศึกษาหาความรู้และฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่
- 3) เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดินและสำนักงาน ก.ป.ร. ให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจัดอุปกรณ์เอกสารวิชาการ และถ่ายทอดความรู้แก่หมอดินอาสา

(6) สิ่งที่มีประโยชน์ที่ดินชอบเกี่ยวกับแนวทาง
ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับในมุมมองของเกษตรกร

- 1) ภาครัฐ โดยกรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริม ช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณ ปัจจัยการผลิต เอกสารวิชาการ และองค์ความรู้ด้านการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่
2. การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของกลุ่มเครือข่ายหมอดินอาสาสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี ทำให้ทรัพยากรดินและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น
- 3).

สิ่งที่มีประโยชน์ที่ดินไม่ชอบเกี่ยวกับแนวทาง

ข้อจำกัดในการดำเนินงานเกษตรกรเห็นว่า การเกษตรตามแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่มีข้อจำกัดในด้าน
การยอมรับจากเกษตรกรทั่วไป เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรมุ่งเน้นผลกำไรแต่เกษตรทฤษฎีใหม่มุ่งเน้นให้เกษตรกรพอเพียงสามารถพึ่งพาตนเองได้

การทำปุ๋ยหมักจากใบไม้ (นาง)

รวมกลุ่มผลิตน้ำหมักชีวภาพจากวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่องค์เพื่อใช้ร่วมกัน

方法 标和有利 境

该方法的主要目的/目标

เครือข่ายหมอดินอาสา ตั้งขึ้นเพื่อให้หมอดินอาสาและกรมพัฒนาที่ดินร่วมบูรณาการการทำงาน ตามบทบาทภารกิจ มีการเชื่อมโยงการทำงาน สนับสนุน และช่วยเหลืองานซึ่งกันและกัน

推动实施本办法所应用技术的条件

- **社会/文化/宗教规范和价值观:** วัฒนธรรมและประเพณีไทย สอนให้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกษตรกรที่ประสบปัญหาทางการเกษตรภายในชุมชน
- **财务资源和服务的可用性/可得性:** ในชุมชนมีแหล่งเงินทุนหลายแหล่ง เช่น ธกส. กองทุนหมู่บ้านกองทุนกลุ่มสัจจะออมทรัพย์กลุ่มแม่บ้านที่สามารถให้กู้ยืมได้
- **机构设置:** -
- **参与者的协作/协调:** หน่วยงานภายในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานเกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน
- **法律框架 (土地使用权、土地和水使用权):** -
- **政策:** มีโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง รัชกาลที่ 9 ซึ่งดำเนินการมาแล้วกว่า 2 ปี หลายภาคส่วนร่วมบูรณาการ ช่วยกันขับเคลื่อนถ่ายทอดองค์ความรู้ศาสตร์พระราชา/เกษตรทฤษฎีใหม่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อเอกสารเผยแพร่ และมีการติดตามประเมินผล
- **土地治理 (决策、实施和执行):** เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นทฤษฎีของการใช้ที่ดินที่มีจำกัดให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- **了解SLM, 获得技术支持:** - มีผู้เชี่ยวชาญที่ดินมีความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ มีผู้เชี่ยวชาญพอเพียงเป็นอย่างดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในพื้นที่ - กรมพัฒนาที่ดิน ให้การสนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้เกษตรกรมีการตรวจวิเคราะห์ดินสนับสนุนปัจจัยการผลิต ถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการผ่านเครือข่ายหมอดินอาสา และจัดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินแบบลำพัน - สำนักงาน ก.ป.ร. และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ สนับสนุนและส่งเสริมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่
- **市场(购买投入, 销售产品)和价格:** มีตลาดหรือแหล่งรับซื้อผลผลิตในราคาสูง เป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกไม้ผลอินทรีย์มากขึ้นมีตลาดนัดชุมชนสำหรับขายพืชผักเพิ่มรายได้หมุนเวียน

阻碍实施本办法所应用技术的条件

- **财务资源和服务的可用性/可得性:** เงินอุดหนุนของแหล่งเงินทุนบางแหล่งให้เกษตรกรบางรายขาดโอกาสในการได้รับเงินกู้
- **市场(购买投入, 销售产品)和价格:** ราคาลินด้อยกว่าเกษตรกรบางชนิดตกต่ำมากโดยเฉพาะยางพารา เนื่องจากการผลิตมากกว่าความต้องการสินค้าราคาถูกกำหนดโดยพ่อค้าคนกลาง
- **工作量、人力资源可用性:** แรงงานภาคการเกษตรในพื้นที่มีน้อยอาจจ้างแรงงานในพื้นที่สูงเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่จึงอาศัยแรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก พึ่งพาตนเอง บางครั้งมีการลงแขกช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

该方法涉及的利益相关者及其职责

该方法涉及哪些利益相关者/执行机构？	指定利益相关者	说明利益相关者的角色
当地土地使用者	เกษตรกรในชุมชน	เกษตรกรในชุมชน เดิมทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกพืชชนิดเดียว หลังจากได้รับการถ่ายทอดความรู้เรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่ ปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกพืชหลากหลายชนิดลดความเสี่ยงเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ และโรคพืช ร่วมกับการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภค และจำหน่ายเป็นรายได้ของครัวเรือนใช้ชีวิตแบบพอเพียงและพึ่งพาตนเอง
SLM专家/农业	-กรมพัฒนาที่ดิน -กปร	กรมพัฒนาที่ดิน -กปร ปรึกษาก่อนการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ นำเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ไปศึกษาดูงานเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเรียนรู้และนำมาปฏิบัติใช้ และช่วยเผยแพร่เกษตรทฤษฎีใหม่ผ่านสิ่งพิมพ์
人员	นักวิจัยจากกรมพัฒนาที่ดิน	นักวิจัยจากกรมพัฒนาที่ดิน ใช้พื้นที่แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแปลงทดลองเพื่อศึกษาวิจัยด้านต่างดังนี้ -การใช้กรดอินทรีย์จากน้ำหมักชีวภาพเพื่อทดแทนกรดฟอสฟอริกสังเคราะห์ในการผลิตยางก้อนกลม(นายวิโรจน์ เผ่าวัฒนา) -ทดสอบการใช้ประโยชน์ของหญ้าแฝกในพื้นที่ปลูกลองกอง เพื่อรักษาความชื้นในดิน เพิ่มความอุดมสมบูรณ์และลดการชะล้างหน้าดินนายวิโรจน์ เผ่าวัฒนา) -การจัดการดินกรดเพื่อปลูกแก้วมังกร(นางสาววงษ์ปริณิบุตรรามรา)
教师/学校	นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา	นักศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี เข้ามาศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติ และเรียนรู้
地方政府	อบต อบจ	-

领导机构

当地土地使用者/当地社区参与该方法的阶段

	无启动 外部互动 我动员	
启动/动机 计划		กรมพัฒนาที่ดินคัดเลือกเป็นหมอดินอาสา จัดตั้งเครือข่าย หมอดินอาสา -กรมพัฒนาที่ดิน สร้างกลุ่มเครือข่ายหมอดินอาสาระดับหมู่บ้านเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดความรู้แก่หมอดินอาสาให้สามารถทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น -หมอดินอาสา
实施		-กรมพัฒนาที่ดิน จัดตั้งเป็นจุดเรียนรู้ด้านการพัฒนาที่ดินหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ จังหวัดจันทบุรีคัดเลือกเป็นแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ ในโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวง รัชกาลที่ 9 และขับเคลื่อนการดำเนินงาน -สำนักงาน กปร. โดยศูนย์ศึกษาก่อนการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ปลูกพืชผสมผสานแนวพระราชดำริ -กรมพัฒนาที่ดินเผยแพร่ความสำเร็จ การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงผ่านเอกสารและสื่อวีดิทัศน์หมอดินอาสา
评估		กรมพัฒนาที่ดินประเมินผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

流程图

-	作

有关SLM技术选择的决策

决策是.....做出	决策是基于

以下活动或服务是该方法的一部分

- 能力建设
- 咨询服务
- 机构强化
- 和 估

การปรับแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ ภายใต้□โครงการฯ5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวงรัชกาลที่ 9□ ชื่อหัวข้อวิรัชประกอบ□เกษตร□พระราชราชา เกษตรทฤษฎีใหม่ และการจัดฯแผนผังแปลง แผนการผลิตของเกษตรกร การลดต้นทุนการผลิตลดรายจ่าย การผลิตเกษตร□างผลผลิตการสร□างรายได้□การจัดตั้ง□ูนย์ศรัทธาเรือน

เกษตรกรที่สนใจเกษตรทฤษฎีใหม่ สามารถเข้ามาศึกษาเรียนรู้และขอคำแนะนำได้ ณ ที่ตั้งแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ (คุณมะลิ คั่นธีระ) ตำบลลำพัน อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ หรือสอบถามได้ทางหมายเลขโทรศัพท์ 065-6903985

การกำหนดกลยุทธ์ใหม่ ภายใต้โครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ถวายในหลวงรัชกาลที่ 9" มีการตรวจและติดตามผล จากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ

- ☒ 为土地使用 提供 政 支援
- ☒ 定投入
- ☒ 信
- ☒ 其它 励或手段

分 分

☐ 愿
☐ 以换工
☐ 以支付
☒ 得其他支持

信 提供 □ กองทุนหมู่บ้านกลุ่มสี่จะออมทรัพย์ และกลุ่มออมทรัพย์ □ เพื่อการผลิตสมาชิกออมเดือนละ 100 บาท และสมาชิกสามารถกู้เงินได้ □
 信 接受 □ กลุ่มเกษตรกร

ใช้พื้นที่เป็นจุดเรียนรู้อาสาสมัครทฤษฎีให้ฝ่ายมีหมอดินอาสา (นางสาวมะลิ คั่นธีระ) เป็นวิทยากรหลักในการถ่ายทอดความรู้ร่วมกับเครือข่ายหมอดินอาสาตำบลลำพัน

否	很少	中	支持力度很大
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐

เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำเกษตรทฤษฎีใหม่มีรายได้จากขายผลผลิตทางการเกษตรหลากหลายชนิดมีการรวมกลุ่มเกษตรกร

100%

เกษตรกรบางรายหันมาปรับเปลี่ยนการใช้□ที่ดินจากการปลูกเชิงเดี่ยวเป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ /เกษตรผสมผสาน มุ่งเน้น□การพึ่งพาตนเองได้□

100%

เกษตรกรในชุมชนแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำเกษตรทฤษฎีใหม่และนำไปปฏิบัติใช้ในพื้นที่ของตนเอง

10/10

มีเครือข่ายหมอดินอาสา กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตรและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3/4/2019

编制者

Kukiat SOITONG

Editors

审查者

Rima Mekdaschi Studer
Pitayakon Limtong
William Critchley

实施日期: Dec. 6, 2018

上次更新: May 6, 2021

资源人

- 土地使
- 土地使

WOCAT数据库中的完整描述

https://qcat.wocat.net/zh/wocat/approaches/view/approaches_4245/

链接的SLM数据

不

文件编制者

机构

- 不
- 不

主要参考文献

- -

链接到网络上可用的相关信息

- -

This work is licensed under [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

